

S milyen képet festünk magunkról a külföld számára? A kutató idegenforgalmi propagandafüzetekből ragadott ki nem „meggyökeresedett”, felszínes elemeket. A külföldi, ha először e füzetecskékkel találkozik, elegáns, nyugati életszínvonalon élő társadalomra számíthat. A valósággal való szembesülés azután tömeges csalódást okozhat. A településkutatás elhangzott témakörei többszörös áttételen keresztül kapcsolódnak a reformhoz. Azonban e terület művelői is szót kaptak a két nap során, jelezve a konferencia szervezőinek azon szándékát, hogy valóban mind több fiatal léphessen a nyilvánosság elé eredményeivel.

KISS JÓZSEF és CSOBA JUDIT vezetésével (KLTE Szociológia Tanszék) egy kis csoport vizsgálja már évek óta Homokmégyet, ezt a Bács-Kiskun megyei települést. Feltételezésük szerint az alföldi fejlődési út egy regionális változatát találták meg a faluban. Vizsgálatuk kiterjedt a lakosság egyházhoz fűződő viszonyának; a paraszti társadalom 1950 és 1961 között végbement változásainak; a fiatal nők helyzetének; a faluból ingázók gondjainak, az ingázás okainak elemzésére. A Homokmégyről ingázók körülményeit összehasonlították Szabolcs-Szatmár megyei falvakból ingázókéval. Az eltérő adottságú megyék adta különbségeken túl felfedeztek általános érvényű tételeket is. Ezek egyike a következő: a szegényebb ingázó fokozatosan kiszorul előbb a jobb munkahelyről, majd a lakásához közelebbi munkahelyről is. Aki felhagy az ingázó életmóddal, az többnyire feladja korábbi települését is – elhagyja a falut.

Itt említem meg KABAI IMRE nevét, akinek az előadása bár nem kapcsolódott a fenti témához, de a debreceni műhely tagja. Egy debreceni életmódelemzés kapcsán az életmódelemzés néhány módszertani nehézségéről szólt. TIMÁR JUDIT (MTA RKK Alkódi Osztály) Orosháza környéki tanyákról begyűjtött adatainak az eredményeit ismertette. 173 családra kiterjedő adatfelvétel alapján a tanyákat különböző szempontok szerint tipizálta. BARSINÉ PÁLMAI ÉVA és SZABÓ SÁNDORNÉ (Távközlési Műszaki Főiskola, Győr) Bábolna-kutatók a „Bábolnává-válás” fejlődési ívét rajzolták fel; hogyan lett az 1958-ban községgé szerveződött településből az 1970–80-as évekbe a modern nagyüzemi mezőgazdaság szimbóluma.

A teljesség igénye nélkül próbáltam képet adni a fiatal társadalomkutató fórumáról. Az előadásokból csupán néhány mozaikdarabot emeltem ki. Köszönet illeti a szervezőket a konferencia létrehozásáért. Ami talán szépséghibája volt e két napnak: a program sűrűsége miatt vitára nemigen jutott idő. A konferencia házigazdái megígérték, hogy az előadásokból egy kötetet állítanak össze, mely a közeljövőben elkészül. Várjuk!

TÓTH ÉVA

TÁJÉKOZTATÓ A KGST KÖRNYEZETVÉDELMI OKTATÁSI ÉS NEVELÉSI MUNKABIZOTTSÁGÁNAK SZAKÉRTŐI ÜLÉSÉRŐL

A KGST keretében széleskörű elemző és összehasonlító vizsgálatok folynak az alsófokú oktatástól a postgraduális képzésig bezárólag a környezetvédelmi oktatás és nevelés minden területén. Sopronban az Erdészeti és Faipari Egyetemen megrendezett szakértői ülés a környezetvédelmi oktatás és nevelés eredményeit és a további feladatokat tárgyalta meg a mezőgazdasági és erdészeti felsőoktatási intézményekben. A tartalmi vita és a tapasztalatok kicserélésének elmélyítése érdekében dr. SZABÓ LAJOS az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal főosztályvezetője megnyitójában a környezetvédelmi oktatás hazai struktúráját ismertette, kiemelve az 1985-ben életbe lépő új magyar oktatási törvényt, amely alapvető feladatnak tartja, hogy az ifjúság a természeti és társadalmi környezetet a nemzeti hagyományokra alapozva ismerje és védje.

A szakértői ülésen 17 előadás hangzott el a környezetfejlesztés, környezetvédelem és a

tájérendezés témakörben, valamint a környezetvédelmi problémákról az állategészségügy területén. Tekintélyes helyet kapott a vitában a környezetvédelmi oktatás szerepe a gyakorlatban. Az egész problémakör interdiszciplináris jellege következtében fontosnak tartottuk, hogy a műszaki, vegyi és mezőgazdasági tárgyak oktatásában meglévő együttműködést is áttekintsük a felsőfokú környezetvédelmi képzésben.

Általános tapasztalat volt, hogy a felsőoktatásban még mindig nem vált egyöntetűen a szakképzés és a szakmai műveltség részévé a környezetvédelem. Vannak felsőoktatási intézmények hazánkban és más országokban is, ahol ez markánsabban kiforrott. Például a Szófiai Erdészeti Műszaki Főiskolán folyó ökológiai oktatás egyidejűleg diszciplináris és interdiszciplináris jellegű. Az elsajátítandó tantárgyak nagy részének és az elméleti oktató-nevelő, valamint a gyakorlati tevékenységnek szinte valamennyi formája ökológiai irányultságú, az erdőgazdasági és erdőtelepítési karon szinte nincs olyan oktató-nevelő és tudományos kutató tevékenység, amely nem függne össze a környezettel és amely a maga álláspontjából kiindulva nem lenne hasznára a természeti környezet védelmének és újjáteremtésének. Mindennek a módszertani és szakmai színvonala a bolgár értékelés szerint igen magas. Mindamellett az oktatási programba speciális tantárgyakat is felvettek a környezetvédelem tárgy körében; ezek önálló tantárgyak, specifikus kategóriákkal, törvényekkel, módszerekkel, az oktatás és az ökológiai ismeretek elsajátításának sajátos eszközeivel és formáival. E tárgyak alapján a bolgár Intézet már 1974 óta készít fel szakembereket „a természeti környezet védelme” profillal.

Hasonlóan kedvező tapasztalatokat a magyar erdészeti és agrár felsőoktatásban ugyancsak találunk, de a postgraduális képzést is ellátó műszaki és agráregyetemek kivételével sem hazánkban, sem más szocialista országban nem tekinthetjük megoldottnak e kérdést. Ezeket a gondokat is figyelembe vette a szakértői ülés, amikor a következő tudományos együttműködési terv kialakításához javasolta, hogy a munkacsoport 1986-ban a Szovjetunióban vitassa meg a környezetvédelmi oktatás és nevelés helyzetét, jövőjét a társadalomtudományi oktatási intézményekben (a filozófia, jogi és újságírói szakon), 1987-ben pedig a műszaki tantárgyakban (építészeti, gépgyártás, elektronika stb.). Ezeket követően pedig térjen vissza a mezőgazdasági és erdészeti felsőoktatási intézményekben folyó környezetvédelmi oktatás és nevelés eredményeinek és újabb feladatainak megvitatására a KGST több oldalú tudományos együttműködés keretében. Ez azt a felismerést igazolja, hogy a környezet- és természetvédelemre irányuló oktatás és nevelés, a lakosság ökológiai kultúrájának fokozása minden szférában egyre inkább az állami politika rangjára emelkedik hazánkban éppen úgy, mint a többi szocialista országban.

FODOR ISTVÁN

SZEMELGETÉS EGY TANÁCSKOZÁS MUNKÁJÁBÓL

Szolnok, 1987. május 29–30.

Kétnapos tudományos tanácskozásra került sor a megyeszékhelyen Urbanizáció – Lakótelep – Életmód címmel. A házigazda szerepét Szolnok Város Tanácsa és a Magyar Urbanisztikai Társaság együttesen töltötte be.

A konferencia módot kívánt nyújtani a cím sugallta problémák többoldalú megközelítésére, az urbanizáció egymástól elszakíthatatlan szociológiai és építészeti, valamint érintőlegesen közigazgatási aspektusú vizsgálatára. Mindez köszönhető volt a neves előadók sorának, kiknek személyében az elmélet és a gyakorlat szakemberei egyaránt képviselve voltak. A téma időszériúsége a településfejlesztés jelenlegi helyzetével, körülményeivel támasztható alá, amikor szükség-